Enderrock | Jordi Martí i Fabra | Actualitzat el 10/01/2016 a les 15:00

'Botifarra': "Hi ha romanços molt masclistes"

El músic valencià presentarà 'Home romancer' al festival Tradicionàrius

A l'Ã lbum colÂ·lectiu *Home romancer* (MÃ©sdemil, 2015), **Pep Gimeno 'Botifarra'** al costat deÂ **Naiet Cirerer**, **Xavier de BÃ©tera** i **Hilari Alonso** han reviscolat antics romanÃ§os que els cecs cantaven pels carrers. Tota la colla presentaran l'espectacle el 22 de gener en la 29a ediciÃ³ del TradicionÃ rius, i el cantautor de XÃ tiva n'explica els detalls en aquesta entrevista.

Pep Gimeno 'Botifarra' a l'espectacle 'Home romancer'. Foto: Xepo W. S.

A la primera cançó del disc *Home romancer*, que comparteixes amb tres cantadors més (Hilari Alonso, Xavier de Bétera i Naiet Cirerer), exclames: "Açò del Facebook què hòsties és?". Com a cantant, no has pensat mai de fer-te un perfil personal de Facebook o Twitter?
Pep Gimeno 'Botifarra': No, la veritat és que mai. Veig que molts ho fan, però sóc feliç així. Com diuen: ?Home net, home quet'. El romanç del Facebook va ser una idea de Pere Ródenas, que és qui ha arranjat i produït tot el disc.

El segon romanç de l'àlbum ja no és tan virtual, és una oda a les virtuts de la cassalla, ?que a Alcàsser saben pixar'.
Ah, això és cosa de Jacint Hernández **?Naiet Cirerer'**, que és de terra cassallera... Els romanços poden parlar de tot, són com notícies de l'època. Al País Valencià els cantaven històricament els cecs i els tullits, en llenguatge d'abans. I també les dones. Jo els veig una mica com els nostres trobadors.
Però fa uns vuitanta anys els cecs van deixar de cantar romanços, va ser quan van començar a treballar venent cupons... En tenim de molt antics i de diverses èpoques, com el del Miracle de la Verge del Carme, un altre que parla de la Guerra de Cuba, el de Sant Rorro, que està dedicat als borratxos... i és un fil que no s'acaba mai. Mira, fa unes setmanes vaig anar a veure una senyora gran, Carmen Peris, i vaig gravar-li cinc o sis romanços.

Home Romancer - Home Romancer by Home Romancer

Els romanços vénen a ser les cròniques sucoses i detallades de cada època?

I tant! Però també és un gènere que es va veure afectat pels cuponets i pel trencament que va suposar la Guerra Civil, amb la persecussió i repressió del valencià. Els romanços van caure en la marginalitat i van haver de sobreviure en ambients més reduïts. Les dones, per exemple, els cantaven als magatzems, però poca cosa més... L'any passat a la Falla Arrancapins vaig estar parlant amb el president de l'ONCE a València. Em va explicar que fa 75 anys es va crear l'entitat, una data que coincideix amb el moment en què els cecs van deixar de cantar. Vam quedar que en parlaríem més, però de moment la cosa no ha anat més enllà.
Algunes històries dels romanços són molt crues i bèsties.
Si hi ha alguna cosa que no m'agrada del repertori, és que n'hi ha que són molt masclistes. Però és

el que hi ha. Són cròniques de la nostra societat... fa unes setmanes a Llíria van assassinar dues dones, mare i filla. És el xicotet problema que veig en els romanços. Alguns no m'agrada cantar-los, perquè de masclista no en tinc res.

En actuacions teves, quan fas el "Romanç de les jugadores de burro" i hi ha el moment en què l'home arriba a casa i maltracta la muller, tu pares i dius que això no està bé. Fins i tot has canviat la lletra.
Exacte! Ho dic tal com ho penso.

Altres cops has dit que els cants de batre t'emborratxen. Què tenen els romanços?
Són tonaetes. En general, la música és molt repetitiva. Tot i que n'hi ha de ben antics, com el de Sant Vicent Ferrer, que és un romanç barroc del segle XVII, o els cants de feina, que són un altre pal de la riquesa tradicional que hi ha al País Valencià.

Les tonades han de ser repetitives perquè les lletres no ho són gens. Exigeixen memòria i concentració, dues qualitats que els cecs havien de tenir.
Tu diràs! Al País Valencià, els cecs estaven contemplats en els Furs que regien abans de la batalla d'Almansa. Per entrar a formar part del col·lectiu de romancers, els cecs havien de demostrar que se sabien un mínim de trenta romanços, i aleshores ja podien exercir. Era com un privilegi.

Tu has fet el paper de cec, amb ulleres fosques i tot.
Sí, tot i que jo no he conegut mai els cecs romancers, és clar, però sí que he parlat amb gent que en va conèixer: la Tia Pura, el Tio Eliseo, el Tio Abelardo i Salvadora Sancho, germana de l'agu?ela Rosario, que per mi ha estat la més gran. Recordo que de petit havia anat al teatre a les representacions del Lazarillo de Tormes, quin fart de riure! La parella cec-pigall era extraordinària. A l'espectacle de l'*Home romancer*, que vam estrenar al Gran Teatre de Xàtiva, Naiet Cirerer i jo érem els cecs, i Hilari Alonso i Xavier de Bétera eren els pigalls.